

Täysistunto

Torstai 21.2.2019 klo 16.01—22.46

2.4. Suullinen kysymys maksuttomasta toisen asteen koulutuksesta (Ozan Yanar vihr)

Suullinen kysymys SKT 268/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, vihreä eduskuntaryhmä, edustaja Yanar.

Keskustelu

16.25 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Ensi viikolla Kansalaistorille kokoontuu valtava joukko tasa-arvoisen koulutuksen puolustajia. Mielenosoituksella puolustetaan maksuton toinen aste -kansalaisaloitetta, jonka hallituspuolueet hylkäsivät valiokunnassa vedoten yhden sanan tekniseen virheeseen — yhden sanan. Tämä on koulutuksen ja nuorten halveksuntaa.

Ensinnäkin viesti on se, että kansalaisilla pitäisi olla huippujuristit, jotta he voisivat ylipäättään laatia kansalaisaloitteita. Toiseksi aloitteen takana olivat nuoret, mutta he eivät saaneet ansaitsemaansa kunnioitusta. Näinkö meillä oikeasti kannustetaan nuoria uskomaan politiikkaan?

Arvoisa hallitus, alle 25-vuotiaista noin 15 prosentilta puuttuu toisen asteen tutkinto. Se on valtava luku. Nyt kysynkin opetusministeri Grahn-Laasoselta: miksi hallituspuolueet vastustavat maksutonta toisen asteen koulutusta?

16.26 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tähän kansalaisaloitteeseen liittyen: se on eduskunnan prosessi, ei hallituksen prosessi. [Välihuuto vasemmalta]

Sitten itse asiaan: Nuorten huoli toisen asteen koulutuksen oppimateriaalikustannuksista eli lukiokirjoista ja ammatillisen koulutuksen välineistä on otettu täällä erittäin vakavasti. Meillä ei voi olla Suomessa sellaista tilannetta, että joltain nuorelta jäisi koulutus suoritettamatta tai kesken perheen varattomuuden takia. [Paavo Arhinmäki: Tämähän on tilanne!] Siitä syystä hallitus on antanut eduskunnalle ja eduskunta on hyväksynyt lain oppimateriaalilisästä, joka syksystä alkaen tuo helpotusta tähän tilanteeseen. Se kohdentuu niiden perheiden nuorille, joissa taloustilanne on vaikea, eli se on täsmätoimi auttamaan nuoria. Eli opintotuen osana oppimateriaalilisä helpottaa lukiokustannuksia ja ammatillisen koulutuksen välineistön kustannuksia.

Puhemies Paula Risikko: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä nimenomaisesta aiheesta, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 163/2018 vp

16.27 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri ei valitettavasti vastannut suoraan minun kysymykseeni. Hallitus on kerta toisensa jälkeen tarjonnut maksuttoman toisen asteen osalta vastaukseksi tätä juuri mainitsemaanne oppimateriaalilisää. Se on keinona ja vastauksena riittämätön. Ensinnäkin, se ei riitä kattamaan lähellekään kaikkia opiskelun kustannuksia, kun esimerkiksi ylioppilastutkinnon hinta voi nousta jopa 2 500 euroon. Toisekseen, se maksetaan kuukausittain, jolloin se ei auta niissä tilanteissa, kun pitäisi esimerkiksi ostaa satojen eurojen läppäri tai työvaatteet. Suomi myös erottuu tässä negatiivisesti muista Pohjoismaista, sillä Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa opiskelijat eivät maksa oppikirjoista tai -materiaaleista. Myös esimerkiksi Palkansääjien tutkimuslaitos on esittänyt kokeilua maksuttomasta toisen asteen koulutuksesta. Tähän on tultava muutos. Suomen nuoret ovat vaatineet muutosta. On aika tehdä koulutuksen kunnianpalautus. Kysynkin ministeriltä vielä kerran: miksi pidätte oppimateriaalilisan puolta, [Puhemies koputtaa] vaikka nuorten lisäksi myös asiantuntijat ovat ehdottaneet [Puhemies: Aika!] selvitystä maksuttomasta toisesta asteesta?

16.29 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppimateriaalilisa ja opintotuki kuuluvat itse asiassa minun toimialaani. Tämä uudistus, mikä on tehty nyt tällä vaalikaudella, on tehty nimenomaan sitä varten, että se oli se, mikä pystyttiin nyt toteuttamaan ja mikä auttaa nimenomaan siihen kaikkein akuuteimpaan tarpeeseen eli antaa nimenomaan pienituloisten perheiden nuorille huomattavan parannuksen nykytilaan ja paremmat mahdollisuudet päästä toisen asteen opinnot läpi ilman, että se kaatuu kellään siihen, että varallisuudesta jää kiinni. Se on sekä kansakunnan etu että yksilön etu, että meidän parhaat lahjakkuudet pääsevät sosiaalisesta taustasta huolimatta eteenpäin opinnoissaan, ja tämä nimenomaan auttaa siihen vaivaan. Te haluatte antaa tuen myös vuorineuvoksien lapsille, rikkaiden lapsille, jotka eivät sitä tarvitse. Te vain kasvattaisitte silloin julkissektorin menoja, kun nyt tämä on nimenomaan annettu kohdennetusti mahdollisimman viisaalla ja julkisia menoja säästävällä tavalla.

16.30 Pilvi Torsti sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me keskustelemme perustavanlaatuisesta koulutuksellisesta tasa-arvokysymyksestä. Lienee yhteiskunnan perustehtävä tarjota meidän kaikille lapsille ja nuorille sellainen koulutus lähipäiväkodista eteenpäin, jolla sitten aikuisena voi elättää itsensä ja työllistyä, ja tässä ajassa ja tänä päivänä se on ammatillinen koulutus tai lukio, joka sitten jatkuu korkeakouluihin. No nyt meillä ovat paitsi nuoret myös lastenjärjestöt Pelastakaa Lapset ry:n johdolla vuosien pohdinnan jälkeen tehneet kansalaisaloitteen asiasta, joka heistä on kaikkein kipein ongelma, eli toisen asteen maksullisuudesta. Tähän aloitteeseen on liittynyt valtava määrä intoa, intohimoa ja halua muuttaa maailmaa. Nyt meillä oli valiokunnassa mahdollisuus todeta, että viemme aloitteen sanomaa eteenpäin ja pyydämme hallitukselta asiasta selvitystä ja mahdollisia lakimuutoksia. Kysyn ministeri Grahn-Laasoselta: oletteko tämän aloitteen asiasällön takana?

16.31 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä olen sen asiasällön takana, että Suomessa koulutuksen pitää olla jokaisen nuoren ulottuvilla ihan kotitaustasta riippumatta, alkaen sieltä päiväkodeista ja läpi koko koulutusjärjestelmän. Tavoitteena pitää olla se, että jokainen meidän nuorista suorittaa vähintään toisen asteen tutkinnon ja tulevaisuudessa vähintään puolet nuorista aikuisista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 163/2018 vp

myöskin korkeakoulututkinnon, ja lisäksi rakennamme jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia ihan kaikille. Tältä viikolta meillä on kertoa sellaisia hyviä uutisia, että koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on Suomessa kääntynyt laskuun, eli nuorten syrjäytymistä pystytään tehokkaasti ehkäisemään muun muassa panostamalla korkeaan työllisyysasteeseen ja koulutusmahdollisuuksiin. Eli tältä osin hallitus on ryhtynyt moniin toimiin, ja yksi niistä keskeisistä asioista, mitä tällä hetkellä olemme pystyneet tekemään, on oppimateriaalilisä, joka ratkaisee tätä itse ongelmaa eli tarjoaa niille perheille, jotka tukea tarvitsevat, taloudellista tukea nuorten lukiokirjoihin ja oppimateriaaleihin.

16.32 Jani Toivola vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä maksutoman toisen asteen kohdalla nyt aika paljon hallituksen suunnalta puhuttiin nimenomaan pienituloisuudesta, mutta itse ajattelen, että tässä puhutaan paljon laajemmasta kysymyksestä, ylipäätään esteettömästä avoimesta väylästä jokaiselle nuorelle rakentaa omaa tulevaisuuttaan, ja se koskee muitakin perheitä kuin kaikista pienituloisimpia. Juuri kuulin keskustelun, jossa perheen vanhemmat pohtivat, kannattaako nuoren mennä lukioon, ja sitä pohdittiin nimenomaan maksujen näkökulmasta. Heillä teoriassa varmaan olisi rahat tähän maksuun, mutta se maksullisuus luokin tilanteen, missä perheessä pohditaan, mihin se raha sijoitetaan. Yhtäkkiä nuorikin saattaa olla tilanteessa, missä vanhemmat ikään kuin katkaisevat häneltä sitä polkua, koska ollaan sen mahdollisen maksullisuuden edessä. Tämä on yksi toinen esimerkki siitä, mitä sillä maksuttomuudella aidosti tarkoitetaan. Kysyisin vielä hallitukselta: miten me kaikin tavoin varmistamme, että toinen aste on avoin väylä tulevaisuuteen jokaiselle nuorelle Suomessa?

16.33 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta ei hämmennetä kotikatsomoja ja suomalaisia tässä: Meillä on Suomessa se arvokas lähtökohta, että meillä on maksuton koulutusjärjestelmä, [Suna Kymäläinen: Todelisuudessa ei ole!] eli jokainen lapsi ja nuori pääsee kouluttautumaan kotitaustasta, perheen taloudellisesta tilanteesta riippumatta.

Nyt tarjoamme uudenlaisia taloudellisen tuen apuvälineitä siihen, että myös näihin materiaalikustannuksiin pystytään vaikuttamaan. Samaan aikaan sitten meillä on käynnistynyt myöskin oppilaitosten kanssa pilottihankkeita ja kokeiluja siitä, miten niitä maksuja pystytään ylipäätään painamaan alas. Sehän auttaisi ihan jokaista perhettä näissä oppimateriaaliasioissa.

Sen viestin täytyy olla selvä ja lähteä täältä Suomen eduskunnasta, että koulutus kannattaa, ja nuorille pitää pystyä juurruttamaan positiivisia asenteita uuden oppimiseen. Se on meidän koulutusjärjestelmän tehtävä, ja se on Suomen keskeinen kansallinen vahvuus. Tarvitsemme myös perheet mukaan tähän työhön.

16.34 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän nämä aloitteen tekijät tekivät tässä kertakaikkisen upean työn. En voi ajatella, että paljon enemmän voitaisiin saada aikaan seitsemän viikkoa ennen vaaleja kuin se, että eri puolueet ottavat kantaa vaaliohjelmissaan näin merkittävään kysymykseen. [Paavo Arhinmäki: Tämä on vähän niin kuin koulutuslupaus!] Hyvät ystävät, reilun seitsemän viikon päästä on edessä tilanne, jossa puolueet muodostavat tähän asiaan kantansa ja toivottavasti kertovat sen vaaleissa. [Vasemmalta: Jo ajat sitten!] Keskustan kanta tähän asiaan on kristallinkirkas, [Paavo Arhinmäki: Vähän samanlainen kuin koulutuslupaus?] ja kerron sen vielä selkeästi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 163/2018 vp

kaikille: Se on se, että oppioikeus jatkuisi 18 ikävuoteen asti. Nykyään se jatkuu 17 ikävuoteen. Toisimme sinne siis vuoden lisää. Sen lisäksi toisimme kriteereihin jatko-opintovalmiuden, eli pitää olla aina valmis jatko-opintoihin, ja jos alle 18-vuotias keskeyttää koulun, hänet ohjataan aina eteenpäin esimerkiksi kansanopistoon. Silloin myöskin 18-vuotiaaksi asti opinto olisi maksutonta. [Puhemies: Kysymys?] Ministeri, onko tämä hyvä malli? Kannattaako tätä keskustan mallia edistää?

16.35 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siitä varmastikin löydämme täällä hyvää yksimielisyyttä ja yksituumaisuutta, että jokaisen nuoren pitää suorittaa jatkossa vähintäänkin se toisen asteen tutkinto, ja kaikki pitää tehdä sen eteen, että se olisi mahdollista Suomessa. Se lähtee jo sieltä varhaiskasvatuksesta, hyvästä pohjasta ja perustasta, koulupolun tukemisesta ja perusopetuksen vahvistamisesta niin, että jokainen saavuttaa perustiedot ja taidot. Tällä hetkellä ongelma on esimerkiksi se, että peruskoulun päättäneistä valitettavasti kaikki eivät saavuta sellaista monipuolista lukutaitoa ja muita perustaitoja, joita tarvittaisiin toisella asteella ja elämässä, ja sen takia perusopetusta pitää myöskin vahvistaa.

Sen osalta sitten, mitä toiseen asteeseen tulee, niin täällä on viety läpi iso koulutus uudistus ammatilliseen koulutukseen ja myöskin lukioon. Eli nyt meillä on olemassa enemmän työkaluja auttaa nuoria eteenpäin. Esimerkiksi yksi keskeinen keskeyttämisen syy on tähän asti ollut alanvalinta, väärän alan valinta, ja nyt siihen voidaan vaikuttaa esimerkiksi niin, että nuori voidaan ympäri vuoden ohjata uuteen koulutukseen.

16.36 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Grahn-Laasonen sanoi moneen otteeseen, että Suomessa on maksuton koulutus, mutta ongelmahan nimenomaan on siinä, että se ei ole maksutonta toisella asteella [Vasemmalta: Aivan!] vaan opiskelukustannukset nousevat jopa tuhansiin euroihin sen sijaan, että asia olisi järjestetty samalla tavalla kuin peruskoulussa, missä ei katsota sitä, minkälainen on perheen tulotaso, vaan maksuton koulutus turvataan kaikille opiskelijoille nuorille kuuluvana oikeutena riippumatta siitä, tuleeko köyhästä vai rikkaasta perheestä.

Ilmestelen myöskin edustaja Puumalan kantoja ja näkemyksiä liittyen tähän kansalaisaloitteeseen. Kaikilla puolueillahan olisi ollut mahdollisuus nyt nuorten itse tekemän kampanjan ja kansalaisaloitteen pohjalta muodostaa kanta tähän toisen asteen maksuttomuuteen tässä salissa. [Tuomo Puumala: Puolueilla on eri kantoja!]

Haluan kysyä ministeri Grahn-Laasoselta: jos kerran on sitoutunut siihen, että opiskelun pitää olla kaikille nuorille Suomessa mahdollista, niin miten voi olla, että tämä hallitus ei edes ole selvittänyt keinoja toteuttaa [Puhemies koputtaa] maksutonta koulutusta toisella asteella [Puhemies: Aika!] vaan on ainoastaan selvittänyt kustannuksia?

16.37 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin huomauttaa, että tämä hallitus on tehnyt enemmän tämän asian korjaamiseksi kuin se hallitus, jossa te olitte mukana [Välihuutoja] tai jossa vihreät olivat mukana, eli viime hallitus. Oppimateriaalilisä on luotu juuri sitä varten, että meiltä keneltäkään ei jäisi koulutus suorittamatta maksujen takia. Eli se on täsmätoimi tähän asiaan.

Asiantuntijat itse asiassa ovat tätä asiaa selvittäneet, niin kuin varmasti tiedättekin sivistysvaliokunnan jäsenenä, ja arvioivat näitä kustannuksia, mitä aiheutuisi näistä erilaisista malleista. Itse täytyy kyllä sanoa, että tilanteessa, jossa meillä Suomessa on ollut taloudes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 163/2018 vp

sa tiukkaa ja vasta ollaan pikkuhiljaa siitä toipumassa, meillä on paljon koulutuksessa kehittämissä tarvetta ja panostamisen paikkoja. Silloin se priorisointikysymys on se, että mikä meillä olisi käytössä esimerkiksi se noin 87—142 miljoonaa euroa, mitä tämä toimi maksaisi, niin käytettäisiinkö se hyväntuloisten kirjoihin vai käytettäisiinkö se esimerkiksi erityisopetukseen [Puhemies koputtaa] ja oppimisen tukeen.

16.38 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tietysti aina pitäisi katsoa eteenpäin ja tulevaisuuteen, ja minusta on positiivista, että moni puolue on nyt sillä kannalla, että oppivelvollisuuskäsitteä pitäisi pidentää ja huolehtia siitä, että jokaisella nuorella on aidosti mahdollisuus opiskella ja mahdollisuus maksuttomaan opiskeluun.

Mutta kun te, ministeri Grahn-Laasonen, väititte, että tämä hallitus on tehnyt enemmän kuin edellinen hallitus — edellinen hallitus, jossa oli pääministeripuolueena kokoomus — niin haluan muistuttaa, että oppivelvollisuuskäsitteen pidentäminen oli esillä edellisessä hallituksessa. Ja mikä oli se puolue, joka torppasi tämän esityksen? [Vasemmalta: Oliko se kokoomus?] Se oli pääministeripuolue kokoomus. [Välihuutoja vasemmalta]

Taas jos mietitään opiskelijoiden asemaa, niin edellisellä kaudella ei leikattu opintotuesta, ei euroakaan eikä senttiäkään. Nyt te tässä hallituksessa, ministeri Grahn-Laasonen, leikkasitte opintorahasta 25 prosenttia. Opiskelijat ovat se ryhmä, jolta on leikattu kaikkein eniten [Puhemies: Kysymys?] tässä yhteiskunnassa. Kysymys kuuluukin: pitäisikö vähän korjata äskeitä puheenvuoroanne? [Naurua]

16.40 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että tämän kansalaisaloitteen tekijät, nuoret ja järjestöt, arvostavat sitä, että eduskunta ottaa tämän huolen vakavasti. Myös hallitus on ottanut sen vakavasti niin, että olemme sen oppimateriaalilainsäädännön jo tänne eduskuntaan tuoneet ja hyväksyneet. Sitä kautta niiden perheiden kohdalla, joissa on riski, että nuorelta jää koulutus kesken tai että nuori ei esimerkiksi aloita toisen asteen opintoja, pystytään siitä riskistä pääsemään eroon sillä, että oppimateriaalilais opintotuen kautta voidaan kanavoida nimenomaan niihin perheisiin, joissa se tarve on kaikkein suurin.

Meillä on ollut Suomessa erittäin vaikeat taloudelliset ajat, ja kaikki puolueet täällä ovat joutuneet osallistumaan talouden tasapainottamiseen, mutta se, mistä haluan muistuttaa, on se, että meillä on yhteinen tavoite koulutuksen tasa-arvon vahvistamisesta, ja sitä on tehty nyt [Puhemies koputtaa] muun muassa oppimateriaalilaisänsä kautta. [Paavo Arhinmäki: Ei vastattu!]

16.41 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Heti alkuun on tässä korjattava se väärinkäsitys, jota täällä edustaja Yanar viljeli siitä, että jouduimme teknisistä syistä tämän kansalaisaloitteen hylkäämään: Siihen yhti koko sivistysvaliokunta, ja se johtui siitä, että tässä oli kyse toimenpidealoitteesta ja toimenpidealoitteen sisältöä ei eduskunta voi muuttaa. [Välihuutoja] Kuitenkin tässä puhutaan aivan todella tärkeästä asiasta eli siitä, että kaikilla on mahdollisuus vähintään toisen asteen koulutukseen. Kuten täällä erittäin hyvin jo opetusministeri aiemmin totesi, 22 000 nuorta on löytänyt tiensä pois syrjäytymisuhan alta vuodesta 2015 lähtien. Tämä on yksi politiikan keskeisimmistä tehtävistä. Vähintään yhtä tärkeää kuitenkin on varhainen puuttuminen, juuri se, että jokainen lapsi saa riittävän tuen ihan sieltä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja perusopetukseen as-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 163/2018 vp

ti. [Puhemies: Kysymys?] Kysyisinkin hallitukselta: mitä toimia aiotte vielä tehdä, tai mitä olette tehneet, nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi?

16.42 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin jo kerroin, me olemme Suomessa siinä iloisessa ja hyvässä tilanteessa, että Suomessa koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on laskenut viimeisten vuosien aikana selvästi tämän hallituskauden aikana. Siinä on pitkälti selittävänä tekijänä hyvä työllisyyskehitys, mikä auttaa myös nuoria ja on tehokasta syrjäytymisen ehkäisyä. Mutta aivan kuten edustaja Multala kysyi ja kommentoi, kyllä meidän täytyy tehdä enemmän nuorten syrjäytymisen ennalta ehkäisemiseksi ja käännettävä katsetta varhaisiin vuosiin, jo päiväkoteihin ja varhaiskasvatuksen hyviin vaikutuksiin, lapsen kasvuun, kehitykseen, myöhempään oppimiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn, ja sen ohella sitten huolehdittava ehjistä koulupolusta koko matkalta. Eli ennalta ehkäisevä näkökulma, varhaista puuttumista. Yksi semmoinen hyvä tämän hallituskauden saavutus lienee kuitenkin nämä Ohjaamo-palvelut: 60 Ohjaamoa, jotka kokoavat nuorten palvelut ja avun yhdelle luukulle meidän nuorillemme.

16.43 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisen asteen maksuttomuus on todella tärkeä asia, ja tämän keskustelun perusteella voidaan todeta, että se toteutuu varmasti viimeistään ensi kaudella. Mutta siirtymistä toiselle asteelle tulee tukea, ja mielestäni on erittäin tärkeätä myös puhua näistä toimenpiteistä. Meillä on käytössä ja tiedossa toimivia malleja: joustava perusopetus, kymppiluokka, opinto-ohjaus, oppilas-huolto ynnä muuta. Nyt haluaisin kysyä: mitä hallitus on tehnyt, jotta tätä nivelvaihetta, siirtymistä toiselle asteelle, tuettaisiin enemmän ja se siirtyminen tapahtuisi vaivattomasti?

Värderade talman! Ett avgiftsfritt andra stadium är viktigt, och på basen av den här diskussionen är jag säker på att senast nästa period kommer det här att förverkligas. Men också det att du tar dig till andra stadiet är jätteviktigt, och då talar vi om olika modeller och stöd som vi har, till exempel tionde klass och så vidare. [Puhemies koputtaa] Jag frågar regeringen: Vad har ni gjort för att den här övergången till andra stadiet ska vara trygg och flexibel?

16.44 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys, mikä liittyi tähän nivelvaiheeseen, oli erinomainen — miten siirtyminen perusopetuksesta toiselle asteelle varmistetaan? Siinä on otettu Suomessa isoja askeleita eteenpäin, eli voidaan sanoa, että Suomessa koulutustakuu on saatu toimimaan, eli meillä likimain koko ikäluokka siirtyy perusopetuksen jälkeen toisen asteen opintoihin. Ongelma on siirtynyt oikeastaan siitä askeleen eteenpäin, ja se on koulutuksen runsas keskeyttäminen. Siihen pystytään vaikuttamaan nyt entistä paremmin, kun meillä on käytössä uudistetun ammatillisen koulutuksen uusia työkaluja.

Se on totta, että tarvitaan nuorille vierellä kulkemista ja parempaa ohjausta, ja siihen esimerkiksi yhtenä toimenä tämä mainittu Ohjaamo, missä apua saa yhdeltä luukulta, voi toimia. Sen lisäksi ehdotan harkittavaksi seuraavina askeleina — meillä on ministeriössä tästä jo käynnissä pohdintaakin — pitäisikö meillä olla myös perusopetuksen jälkeen selkeämmin jälkiohjausvelvoite, elikkä niin, että nuoret voisivat saada selkeämpää ohjausta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 163/2018 vp

esimerkiksi Ohjaamo-instrumentin kautta siihen vaiheeseen, mikäli siinä kohdassa tapahtuu putoamista.

16.45 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koulutuksesta on leikattu viime hallituskaudella valtavasti. Sama leikkauslinja valitettavasti on jatkunut tällä hallituksella. [Timo Heinonen: Se tehtiin silloin kun perussuomalaiset oli siellä!] Meillä on paljon syrjäytyneitä ja niitä, jotka ovat pudonneet kelkasta pois, ja perussuomalaiset ovat siitä huolissaan. Koulumotivaatio on monella hyvin heikko. Kysynkin nyt ministeri Grahn-Laasoselta: Pohjanmaalla on tällainen Komiasti kotona ja opintiellä -pilottihanke, mikä on tuottanut valtavan hyviä tuloksia. Siinä pari aikuista kysyy vanhemmilta luvan, tekee koulun kanssa yhteistyötä ja hakee koululaiset sieltä kotoa, jopa sängystä, kouluun. Siinä sitten toimitaan niin, että tämä nuori pääsee jaloilleen. Ollaanko tällaista hyvää pilottia jakamassa ympäri Suomen ja ottamassa mukaan ohjelmaan? Se on se, mihin pystyttäisiin [Puhemies koputtaa] suoraan vaikuttamaan, jos syrjäytymistä halutaan estää.

16.46 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorison syrjäytymisen osalta vastaan, että Ohjaamo-toiminta, joka on saanut hyvän vastaanoton ympäri maata niin nuorilta itseltään kuin alan ammattilaisilta, on nyt laajentunut noin 60 pisteeseen ja vakiintuu, ja siinä on nimenomaan saavutettu se pitkään tavoiteltu palvelumuoto, jossa on matala kynnys tulla sinne paikalle, saada apua juuri siihen omaan henkilökohtaiseen tarpeeseen, ja sieltä ohjataan sen oman tarpeen mukaan eteenpäin sinne, mikä on missäkin tapauksessa juuri oikea paikka. Tämä on todella hyvä tukimuoto, palvelumuoto, joka on nyt levinnyt ja vakiintunut.

Mitä leikkauksiin tulee, niin mitään sellaisia leikkauksia koulutukseen ei ole tehty, mitä te itse ette olisi hyväksyneet.

Kysymyksen käsittely päättyi.